

בס"ד עלון מס' 212 10.10.2015 – כל תשרי תשע"ו

זמני ת"א:

כניסת השבת:

17:55

יציאת השבת:

18:51

ר"ת: 19:27

לקבלת העלון

במייל – שלחו

הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

זה השעור לה' עדיקים יבוא בו

בראשית

נגמרו החגים איך ממשיכים מכאן?

בחג הסוכות, נצטוונו לקחת ארבע מינים, שמסמלים את כל הרבדים, שישנם בעם ישראל: האתרוג בעל הטעם והריח מסמל את מי שיש בו גם תורה וגם מעשים טובים. הלולב בעל הטעם וללא הריח מסמל את מי שיש בו תורה אך אין בו מעשים טובים. ההדסים בעלי הריח אך טפלים בטעמים מסמלים את מי שיש בו מצוות ולא תורה. והערבות שאין בהם לא טעם ולא ריח מסמלות את מי שאין בו, לא מצוות ולא תורה.

הקב"ה נתן לנו לקיים מצוות ארבע מינים. לוקחים את הלולב, שמסמל את לומדי התורה בלי קיום המצוות, אחרי זה לוקחים את האתרוג, שמסמל את לומדי התורה ומקיימי המצוות, אחרי זה את ההדסים, שמסמלים את עושי המצוות בלי לימוד התורה, ואחר כך את הערבה, שאין בהם לא תורה ולא שומרי מצוות. ומאגדים את כולם ביחד ומברכים עליהם – אחדות נפלאה.

אך נשאלת השאלה: מדוע בחר הקב"ה בארבעת המינים הללו דווקא? מדוע תסמל הערבה את הרשע והאתרוג את הצדיק והמושלם? מביא הרב רוזנבלום את התשובה בדרך של משל: נפרדנו כעת מהחג, אם נוציא כעת את ארבעת המינים, ונניח אותם במרפסת/בחדר, איפה שאתם רוצים... תראו שהראשונות להרקב הם הערבות, בעוד יומיים הם פשוט מתפוררות... להדסים, ייקח אולי שבועיים עד חודש עד שיתפוררו... הלולב, יאריך ימים אבל הטבע יכריע אותו ובערך חצי שנה עד שהוא יעלה עובש... אם את האתרוג, תשימו אותו בקופסה, תראו שעד שנה הבאה, הוא יישאר איתן, אם כי אולי יצטמק טיפה...

הנמשל פשוט מאליו: ככל שיש לך יותר תורה ומצוות, אתה מחזיק יותר מעמד.

אחד שאין לו תורה ומצוות, לאחר יומיים מההתעלות של החג, שכח הכל... אין לו שום דבר. אחד שיש לו מצוות, יחזיק עוד שבועיים מעמד... אחד שיש לו תורה ומצוות, יחזיק עד שנה הבאה, אולי קצת מצומק יותר, אבל יחזיק מעמד הרבה זמן... יזכנו הקב"ה, שניקח את ארבעת המינים, ניקח מהם את המידות, לתורה ולמצוות עד שנזכה בקרוב ממש לגאולה השלמה במהרה בימינו אמן!!!

וְהָאָרֶץ הֵיטָה תְּהוֹ וְבָהּ וְחֶשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם (א,ב)
כאשר "וְהָאָרֶץ" - רמז לגופו של האדם, "הֵיטָה תְּהוֹ וְבָהּ" - שבאו עליו יסורים וחולאים רעים, והוא מרגיש "חֶשֶׁךְ", וממש "עַל פְּנֵי תְהוֹם", עליו להתעורר ולדעת כי "וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת" - עליו, כי שכינה שרויה למעלה ממיטתו של חולה (גדרים מ,א), ועוד יתעורר כי שהקב"ה חפץ בו (באדם) מדכאו ביסורים (ברכות ה,א) ולכן מה יעשה? ילך "עַל פְּנֵי הַמַּיִם" - התורה נמשלה לַמַּיִם שנאמר (ישעיהו נה,א): "הוֹי כָּל צֶמֶא לְכוּ לַמַּיִם", ואמרו חז"ל (עירובין נד,א): "החש בגופו יעסוק בתורה", גילו לנו חכמינו כי התורה היא תרופה לכל חולי, לכן ילך "עַל פְּנֵי הַמַּיִם" ויתרפא מחוליו.

נְעֻשָׁה אָדָם (א,כז)

ענוותנותו של הקב"ה למדנו מכאן. לפי שהאדם הוא בדמות המלאכים ויתקנאו בו, לפיכך נמלך בהן. וכשהוא דן את המלאכים, הוא נמלך בפמליא שלו וכו'. אף כאן בפמליא שלו נטל רשות, א"ל יש בעליונים כדמותי אם אין כדמותי בתחתונים הרי יש קנאה במעשה בראשית וכו', לא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומדת ענוה שיהא הגדול נמלך ונטל רשות מן הקטן (רש"י שם). הנה בתחילת הבריאה הקב"ה לימד לאדם להיות בענוה. והנה איתא בגמרא (סוטה דף ה' ע"א) שאדם צריך ליזהר מגאווה כמאמר חז"ל אין אני והוא יכולים לדור. וכן איתא באמרי יוסף שפעם אחד שאל חסיד אחד למהרי"א מזידיטשוב שיאמר לו דרך בעבודת ה' והשיב לו שהעיקר שיהא האדם שפל בעיניו. ואמרו יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול לו (קידושין דף ל' ע"ב). ולמי עוזר ה' אלא למי שהוא שפל באמת כדכתיב אשכון את דכא אבל במי שמתגאה אמרו חז"ל אין אני והוא יכולים לדור במקום אחד וא"כ אינו יכול לנצח את יצרו כיון שאין ה' בעזרו עב"ד הקדושים. (אור התורה' דף כח).

וַיִּצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָ מִן הָאֲדָמָה (ב,ז) ולמה נברא האדם רק ביום השישי?

- א. אם היה נברא קודם לכן, היה לו פתחון פה לומר שעזר וסייע במשהו בבריאה, לכן נברא אחרון כדי שלא יוכל לטעון כן (זוהר חדש כא)
- ב. נברא אחרון לרוב יקרתו וחשיבותו שיבוא לעולם וימצא שהכל כבר מתוקן לפניו. (זוהר מקץ קצו)
- ג. נברא אחרון שאם יתגאה יאמרו לו חזור לאחוריק שאפילו יתוש קדמך (סנהדרין לח) (מרכבות ארגמן דף כה - הרה"ג מאיר אליהו)

וַנְהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רְאשִׁים (ב,יז)
"וַנְהַר" - התורה נמשלה למים (עיין תענית ז,א), והחכם מלא בתורה ולכן הוא משול "לְנַהַר" המשקה אחרים, והוא "יֵצֵא מֵעֵדֶן" - מבית המדרש שרמוז לעֵדֶן כי דרך התורה האדם מעדן את מידותיו, וכן בית המדרש הוא משול ל'גֶּן עֵדֶן' בעולמינו. וזאת כדי "לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן" - אלו התלמידים המשולים ל'גֶּן שמשקים שישקו אותם במים, היינו בתורה. ואחרי שהחכם דורש "וּמִשָּׁם יִפְרֹד" - כל תלמיד מבין לפי רמת שכלו והבנתו, ולכן "וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רְאשִׁים" - מאחר וכל תלמיד מבין ברמה אחרת, התורה מתפרסת ל"אַרְבָּעָה רְאשִׁים" - היינו ל: פשט רמז דרש סוד וזהו פרדס התורה.

וּמִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִפִּי בַיּוֹם אֶכְלֶךָ מִפְּנֵי מוֹת תָּמוּת (ב,יז)
בגמרא במסכת ברכות (דף מ' ע"א): נחלקו מה היה עֵץ הַדַּעַת והובאו ד' דעות: עץ אתרוג, דגן, ענבים ותאנים. ושח לי הגאון הגדול רבי מאיר מאזוז שליט"א ראש ישיבת "כסא רחמים" בשמו של הצדיק הרב ינון חורי זצ"ל, שכל ד' דעות חז"ל מרומזים במילה "הַדַּעַת" בראשי תיבות: הדר (הוא אתרוג), דגן, ענבים, תאנים. (אמרי תורה' דף יד).

ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות (ביז)
חטא האדם הראשון וחווה היה ע"י אכילה, ולכן עיקר התיקון שצריכים אנחנו לתקן יהיה ע"י
אכילה, וזה מתחלק לב' דרכים: מזון רוחני, מזון גשמי. אמרו חז"ל (פסחים קא,א): "אין קידוש
אלא במקום סעודה" – רמזו כי קדושת האדם תלויה בסעודתו, איך הוא אוכל וכמה הוא אוכל,
כנאמר (גיטין ע,א): "סעודה שהנאתך מרובה בה, משוך ירך ממנה", כי ע"י מיעוט אכילה מקנה
האדם קדושה יתרה לנפשו ונחה עליו רוח ה', ועוד אמרו חז"ל (יבמות כ,א): "קדש עצמך במותר
לך". התורה נקראת לחם ויין (חגיגה יד,א) כנאמר (משלי ט,ה): "לכו לחמו בלחמי ושתו ביינ
מסכתי", דרשו חז"ל (עירובין נד,א) על הפסוק במשלי (ד,כב): "פי חיים הם למצאייהם ולכל
בשרו מרפא" – אל תקרי למצאייהם אלא למוציאייהם בפה". מתי התורה היא 'חיים' לאדם?
רק כאשר 'מוציאייהם בפה', חשוב מאוד שכאשר אדם לומד תורה, יהגה אותה בפיו וישמע
לאוזנו, כי רק כך היא תשתמר בו. ועוד ביארו שם חז"ל כי "החש בגופו יעסוק בתורה ועל זה נאמר
"ולכל בשרו מרפא" – כי התורה מרפא את האדם הן בחולי הגוף והן בחולי הנפש (מידות רעות).

לא טוב היות האדם לבדו (ביח)
אמרו חז"ל (יבמות סא,ב): "אע"פ שיש לו לאדם כמה בנים אסור לעמוד בלא אשה שנאמר: "לא
טוב היות האדם לבדו". ונראה לבאר בס"ד: המצוות והמעשים הטובים של האדם הם כ'בנים'
לאדם. והתורה נמשלה לאשה כנאמר: (משלי לא,י): "אשת חיל מי ימצא". ועוד אמרו חז"ל
(ברכות כו,ב): "אין עמידה אלא תפילה". ועכשיו יתבאר יפה דברי הגמרא: "אע"פ שיש לו לאדם
כמה בנים" – היינו מצוות ומעשים טובים, "אסור לעמוד" – היינו להתפלל, "בלא אשה" – היינו בלי
תורה. וזאת כי: "מסיר אָזְנוֹ מִשְׁמַע תּוֹרָה גַם תִּפְלְתוּ תוֹעֵבָה" (משלי כח,ט). לכן 'אסור לעמוד בלא
אשה'.

ויאמר ה' אל קיץ למה חרה לך ולמה נפלו פְּנִיךָ (דו)
פעם הגיעו לר' חיים מבריסק שני סוחרים לדין תורה. שטחו השניים את טענותיהם, והרב פסק
לטובת האחד מהם. רטן הסוחר השני על פסק הדין והשמיע דברי תרעומת, כי אין הפסק צודק. אך,
ר' חיים היה איתן בדעתו כי פסק דינו אמת הוא! לאחר שיצאו, שאל ר' חיים את האנשים שנכחו
בשעת פסק הדין: "מדוע כשרב פוסק על בהמה ששווייה אלפי רובלים, שהיא טרפה, מקבל השואל
את הפסק, מוכרה לגוי בזול או מפקירה ללא שום הרהור, ועוד מודה הוא לה' על שהצילו מאיסור
טרפה, ואילו כאשר אדם יוצא חייב בדין תורה, אין הוא מקבל את הפסק ובא בטרונאי ובטענות על
הרב?!" לא היה מענה בפני השומעים, ושתקו לשמע השאלה הנשאלת. ענה להם ר' חיים בעצמו
את התשובה: "מידת הקנאה, היא המעבירה את האדם על דעתו! אדם מוכן להפסיד אלפי רובלים,
ביודעו כי איש לא נצחו, אך, כשרואה את חברו מנצח ונוטל ממנו ממנו, זאת אינו יכול לסבול. וזה
מה שנאמר אצל קיץ: "קיץ למה חרה לך ולמה נפלו פְּנִיךָ"? מה היא אם כן השאלה כאן? הרי לפני
כן מסופר כי ה' לא שעה אל מנחתו! אלא, השאלה הייתה כאן לקיץ: האם הנך עצוב, כי לא
קיבלתי את מנחתך, או שמא משום שקיבלתי את מנחתו של הבל..."

ויאמר ה' אל קיץ למה חרה לך ולמה נפלו פְּנִיךָ (דו)
על אף שידע הקב"ה היטב מדוע נפלו פני קיץ, כוונת הקב"ה בשאלתו זו "למה חרה לך ולמה נפלו
פְּנִיךָ" הייתה להורות לקיץ, שעדיף שיתעסק בתיקון הבעיה מאשר לבכות ולהצטער על העבר. וכך
מסביר הספורנו – "כי כשיש לקלוקל איזו תקנה, אין ראוי להצטער על מה שעבר, אבל ראוי
להשתדל להשיג תיקון לעתיד" (ספורנו).

הכל בהשגחה פרטית

אומר הרב אליהו חיים כהן שליט"א (מחבר ספרי 'אוצרות התורה') יהודי מזה דבר ראשון שעושה בבוקר לאחר התפילה? קפה.. ואיך עושים קפה? שופכים לכוס כפית קפה שהוא מר, שופכים לתוכו מים ומוסיפים על זה סוכר שהוא מתוק ומברכים 'שהכל נהיה בדברו' גם המר וגם המתוק הכל נהיה בדברו של הקב"ה כי "אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה" (חולין ז)

את הסיפור הבא שנביא לפניכם סיפר הרב והעיד עליו כי חקר ובדק עד שהגיע לאדם ששמע אותו ממקור ראשון והוא סיפור אמת:
יהודי אחד שחי בצרפת, באיזור שבו הוא גר המקווה היה במרחק של כשעה הליכה, ולכן בימות החול היו האנשים נוסעים וטובלים אבל בשבת היו נמנעים מללכת בגלל המרחק ולא היו טובלים. אותו יהודי כאב לו על המצב והתחיל לחסוך מכספו מדי חודש בחודשו כדי לבנות מקווה בביתו, וכך תקופה ארוכה הוא חוסך וחי בצמצום עד שחסך מספיק ובנה מקווה בביתו מאחורי הסלון. המקווה הזוהי פתוח בשבתות וכך אנשים היו באים וטובלים וזכה לזכות את הרבים. לאותו יהודי היו עשרה ילדים וביניהם תינוק בן שנה ושלושה חודשים. ליל שבת אחת ראו כי התינוק טבע בתוך המקווה ונפטר. עד היום לא הבינו איך בכלל התינוק הגיע למקווה כי היה צריך לפתוח דלת שהיתה סגורה תמיד וגם לעלות כמה מדרגות כדי להגיע למקווה. האבא היה גמור נפשית עקב מות בנו, לא הבין איך זה שעשה זיכוי הרבים כזה גדול של מקווה טהרה לרבים וקיבל "בתמורה" כזאת מכה. האבא נסע לישראל והלך לכל הרבנים, סיפר להם את הסיפור ושאל למה קיבל כזאת סטירת לחי מהקב"ה, הרבנים ניסו לעודד אותו וניסו לחזק אותו ואמרו לו תאמין בבורא עולם. היהודי חזר בינתיים לצרפת ויום אחד כשישן במיטתו, התינוק בא אליו בחלום ואמר לו אבא תפסיק להצטער עלי. אני אספר לך מי אני הייתי: "אני הייתי אחד מבעלי התוספות בתקופת אינקוויזיציה בספרד ומתתי על קידוש השם. לאחר שמתתי, עליתי למעלה לשמיים ופסקו לי גן עדן ועליתי והתעלתי בדרגות עוד ועוד עד שהגעתי למקום אחד ששמרו עליו מלאכים על הפתח ואמרו לי אתה רוצה להיכנס לפה? עשו לך טהרה לפני שקברו אותך? עניתי שלא (מאחר שכאשר שקברו אותי זה היה עם הבגדים שהיו עלי) לא נתנו לי להיכנס, אמרו לי אין לך ברירה, אם אתה רוצה להיכנס תחזור למטה, ואז חזרתי בגלגול להיות הבן שלך וכאשר בנית את המקווה טהרה הוא היה כשר למהדרין ומהשמים עזרו להגיע עד במקווה ולטבול ואז סיימתי את התיקון שלי" ואחרי שנפטרתי שעליתי שוב הפעם המלאכים נתנו לי להיכנס והגעתי לדרגות הכי גבוהות בשמים. ממשיך התינוק ואומר לאבא כדי שתדע שהחלום אמת אתן לך סימן שנה הבאה תיולד לך בת ראשונה. אותו אחד שסיפר לרב אליהו חיים כהן, אמר לו שלאחר שנה הלך לבקר את אותו יהודי וראה שאכן נולדה לו בת.

עלינו לדעת כי "אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה" (חולין ז)
כל הנעשה לאדם לטוב ו"לרע" (שנראה לנו כרע כי אין רע יוצא מהקב"ה) הכל מהקב"ה בהשגחה פרטית. לכן עלינו להתחזק באמונה שלמה שכל מה שעושה השם – לטובה הוא.

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון אמיר וענבל בני פנינה, הילה בת אסתר, גיא בן חוה, חמוטל בת ויקטוריה, שגיב בן רותי.

הצלחה ופרנסה טובה: לשגיב בן מרים, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, לציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה.

לעילוי נשמות: אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל.